

Αγρίνιο: Μεγαλώνοντας Ανάμεσα σε Δύο Ρέματα

Γρηγόρης Τσιλιμαντός

Το Αγρίνιο είναι μια πόλη που μάθαινε να ζει με τα νερά, την υγρασία και τις λάσπες. Ρέματα, πηγάδια, πολλά πηγάδια, τέσσερις λίμνες γύρω του, Αχελώος κι ένας απέραντος και πλούσιος κάμπος που στον πόλεμο αντιστάθμισε τη λιμοκτονία απ' την κατοχική πείνα. Οι κερδισμένοι απ' τον κάμπο είναι άλλη ιστορία.

Γεννημένος το '60, Δεκέμβρη μήνα. Παντού κρύο, σαν αλουμίνιο όπως οι νύχτες πάνω απ' το Αγρίνιο, όπως λέει ο μέγας Χατζιδάκης. Το σπίτι στα προσφυγίτικα της Ερυθραίας. Χώρος, η μοναδική κρεβατοκάμαρα αυτή των γονιών κι ένα μαγκάλι αναμμένο. Η μάνα να χαροπαλεύει γιατί δεν έβγαινε το ύστερο (πλακούντας) κι έφραζε το διάφραγμα. Το έβγαλε κομμάτι κομμάτι επιτέλους ο "μάμμος". Τότε πήρα την πρώτη πνευμονία. Το πάτωμα ξύλινο κι από κάτω η γλαβανή, υπόγεια αποθήκη με ξύλα για το χειμώνα. Εκεί η γιαγιά έκρυβε στην κατοχή αντάρτες, κομμουνιστογειτονιά βλέπεις. Μπούκαραν κάποια φορά οι Γερμανοί, πάτησαν την κουρελού που σκέπαζε την καταπακτή κι έφυγαν. Κορώνα-γράμματα δηλαδή.

Κάτω απ' το υπόγειο, φλέβα νερού. Μια αγιάτρευτη υγρασία, ακόμη και σήμερα, στα παλιά θεμέλια. Γεννήθηκα σα να λέμε μες τα νερά και την υγρασία. Η Ερυθραία είχε πολλά πηγάδια και το νερό ήταν δώρο και κοινωνικό αγαθό για όλους, πριν έρθει το κράτος με τον οργανισμό και το ρολόι και το κάνει εμπόρευμα, δηλ. **πρόοδο**.

Κι όπως γεννήθηκα έτσι και μεγάλωσα, ανάμεσα σε δύο ρέματα: Άγιος Κωνσταντίνος – Ερυθραία – Αγρίνιο.

Τα ρέματα δεν χωροθετούσαν μόνο τον τόπο αλλά και τη σύνθεση του πληθυσμού. Από τη μια οι πρόσφυγες, στη μέση οι

“μπασταρδεμένοι”, πρόσφυγες και φερτοί, γαμπροί και νύφες από το Ξηρόμερο και τα γύρω χωριά, κι από την άλλη οι Αγρινιώτες. Μία σύνθεση που καθορίστηκε από δύο καταστροφές. Μία φορά από την καταστροφή του '22, με τον εθνικισμό της Μεγάλης Ιδέας, και μια δεύτερη από την καταστροφική επικράτηση των εθνικιστών και των ταγματасφαλιτών στα γύρω χωριά μετά τον εμφύλιο.

Η Ερυθραία που ήταν στη μέση, με τα δυο ρέματα να την περιστοιχίζουν, μας έδινε το προτέρημα να απλώνουμε τον ζωτικό μας χώρο από το ένα μέρος στο άλλο. Ξέραμε τί θα κάνουμε στο ένα ρέμα και τί θα κάνουμε στο άλλο, σε όλον τον κύκλο του χρόνου, όπως οι μεγάλοι τότε ήξεραν ποιος είναι και τι είναι ο αριστερός και ποιος είναι και τι είναι ο δεξιός.

Ζούσαμε την εποχή της σαφήνειας, στον δικό μας παιδικό χωροχρόνο. Ξέραμε τί μας ένωνε και τί μας χώριζε από αυτό που ήταν πέρα από τις δύο όχθες. Από δύο γέφυρες και τα δύο ρέματα, μια στα πάνω όρια και μια στα κάτω. Απ' τη μια πλευρά, ο προσιτός κόσμος του Αγ. Κωνσταντίνου κι από την άλλη, ο απρόσιτος για μας τότε, του Αγρινίου. Με τον Αγ. Κωνσταντίνο, τον “συνοικισμό” όπως τον λέγαμε, μας ένωναν τα πέτρινα χαμόσπιτα με τους λουλουδένιους κήπους, η αρχιτεκτονική του τεμαχισμού των οικοπέδων για την εγκατάσταση των προσφύγων, το μοναδικό δημοτικό σχολείο και το πανηγύρι με τον Τζιμ Αρμάο, τις βάρκες, την ασώματο κεφαλή, τον γύρο του θανάτου και το “πέντε κρίκοι ένα τάληρο”.

Η κάτω γέφυρα μας ένωνε με τους δικούς μας. Σ' αυτή τη γέφυρα χαζεύαμε τα ορμητικά νερά που κατέβαιναν το χειμώνα από το λόφο της Αγ. Παρασκευής και πιο ψηλά από το βουνό πίσω από τον Αη Λια. Η Ερυθραία ποτέ δεν πλημμύρισε. Το καλοκαίρι για να ανέβουμε στον συνοικισμό, κόβαμε δρόμο μέσα από το ρέμα, βάζοντας πέτρες για να περνάμε, όχι πάντα με επιτυχία. Φτιάχναμε τα δικά μας περάσματα. Σ' αυτό το ρέμα κάναμε το πρώτο μάθημα βιωματικής φυσικής ιστορίας. Μπακακάκια και γυρίνοι, “σκουταρέλες” (σαύρες), πεταλούδες, πουλιά, ακόμη και πετροκάβουρα. Καλαμιές και φτέρες, βάτα και φραγκόσυκα. Όταν πέραμε το ρέμα ανάποδα, προς το βουνό, πηγαίναμε για κολύμπι

στην καταβόθρα, βάθρα όπως τη λένε στη Σαμοθράκη. Οι πιο τολμηροί γυμνοί κι οι ντροπαλοί μαγιώ από νάυλον σακούλα. Ήταν οι τρόποι για να' χουμε στεγνά εσώρουχα στην επιστροφή για να μην μας πάρουν χαμπάρι οι γονείς. Ο πρώτος γυμνισμός, τα πρώτα σκιρτήματα της απελευθέρωσης του σώματος.

Καταλαμβάναμε και δημιουργούσαμε για λίγες ώρες το δικό μας έδαφος αυτής της απελευθέρωσης. Ακόμη κι οι αυνανισμοί μας εκεί είχαν άλλη διάσταση γιατί εκεί ήταν απαλλαγμένοι από τον αιφνιδιασμό και το επακόλουθο γονάτισμα μπροστά στα εικονίσματα. Ήταν το βίωμα που ξέφευγε από την επίσημη κοινωνία και συντελούνταν κάτω από τη μύτη του Θεού και του αφέντη (πατέρας – παπάς -δάσκαλος – χωροφύλακας).

Είχαμε το προνόμιο να έχουμε και δυό γήπεδα δίπλα σ' αυτό το ρέμα. Μια αλάνα κατηφορική στην οποία συχνά ψάχναμε τη μπάλα στις καλαμιές και στα λασπόνερα και μια άλλη πιο μικρή αλλά πιο επίπεδη. Κι οι δυό παρατημένα καπνοχώραφα, δώρο των ιδιοκτητών χωρίς περιφράξεις και συρματοπλέγματα.

Οι καλαμιές από το ρέμα μας έφτιαξαν τα πρώτα δοκάρια, όταν σκεφτήκαμε να εγκαταλείψουμε τις πέτρες-σημάδια που όριζαν μέχρι τότε το τέρμα. Και τότε λες κι όλα άλλαξαν. Στόχος δεν ήταν απλώς το γκολ αλλά να πετύχουμε το “δοκάρι και μέσα”, ακόμη και το “δοκάρι κι έξω”, μαγεμένοι από αυτή την ξαφνική αλλαγή πορείας της μπάλας. Οι καλαμιές νοηματοδοτούσαν διαφορετικά τα επιφωνήματα “αχ” και “γκολ”. Εκεί ήταν το εβδομαδιαίο μας ραντεβού για τα “φιλικά” και για τα ντέρμπυ με τα παιδιά του συνοικισμού. Μας ένωνε βλέπεις και ο Κρόνος, η ερασιτεχνική ομάδα των προσφύγων εκατέρωθεν του ρέματος. Μετέπειτα έγινε ΑΕΚ Αγ. Κωνσταντίνου. Τον ΠΑΟΚ τον είχαν πάρει τα Καλύβια τρία χιλιόμετρα έξω από το Αγρίνιο.

Εκεί στις όχθες δινόταν το ραντεβού για τον πετροπόλεμο, που ξεκίνησε, αν θυμάμαι καλά, όταν μας χώρισαν από το μοναδικό δημοτικό στον συνοικισμό και μας πήγαν στο δικό μας, της Ερυθραίας. Σα να προσπαθούσαν να μας κόψουν τον ομφάλιο λώρο, ένα πράμα. Μετρούσαμε μελανιές και καρούμπαλα, αλλά αυτά ήταν

τα μυστικά της κάθε όχθης. Μετά πάλι δίπλα δίπλα, στο πανηγύρι, πάλι ντέρμπυ κι όλοι μαζί στα νεκροταφεία που ήταν το γήπεδο του Κρόνου για το Κρόνος-Ακαρνάνας, την ερασιτεχνική ομάδα του Αγρινίου.

Στο άλλο ρέμα, αυτό που μας χώριζε από τ' Αγρίνιο, βρίσκαμε άλλα καταφύγια για να εδαφικοποιήσουμε την "αλητεία" μας. Εκεί το μάθημα της βιωματικής φυσικής ιστορίας είχε άλλες προσλαμβάνουσες. Πιο πυκνή βλάστηση, πολλά και πυκνά βάτα, με αγριαχλαδιές, λυγαριές, γαϊδουράγκαθα, βούρλα, αγκουρτσιές (ακανθώδεις θάμνοι), γεμάτο καλαμιές και τσουκνίδες, ατσάραντους, ψευτίκια, αξότσονους, γαρδέλια (καρδερίνες), αλλά επίσης κωλοφωτιές (πυγολαμπίδες), χελώνες και φίδια. Η άνοιξη εδώ είχε άλλη διάσταση για τα λιανόπαιδα. Στα βάτα ανοίγαμε τρύπες και φτιάχναμε σπηλιές. Νοιώθαμε σαν ινδιάνοι σε σκηνή που αντί για την πίπα της ειρήνης, ανάβανε κανα τσιγαράκι χύμα. "Μου είπε ο θεός μου να μου δώσεις τρία τσιγάρα", λέγαμε στον περιπτερά. 'Ημουν Πέμπτη δημοτικού όταν τράβηξα μέσα μου την πρώτη ρουφηξιά σε μια τέτοια "σπηλιά" και μου ήρθε ο ουρανός σφοντύλι.

Για δάπεδο στρώναμε φύλλα απ' τα καλάμια κι είμασταν "βασιλιάδες κι αυτοκράτορες". Τις αγριαχλαδιές τις σεβόμασταν, ούτε που μας πήγαινε στο μυαλό να καβατζώσουμε για το σπίτι αχλάδια. Ένα ο καθένας αραιά και που, αυτό ήταν όλο. Τις κωλοφωτιές όμως δεν τις λυπόμασταν, τις πασαλείφαμε στα ρούχα μας για να φωσφορίζουν τη νύχτα. Το ίδιο και με τα γαρδέλια. Το "στήσιμο" το πήραμε απ' τα κουρεία, στα οποία τα κλουβιά ήταν θεσμός. Εδώ όμως υπήρχε ιεροτελεστία. Κόβαμε μια αγκουρτσιά και τις κορυφές από τα βούρλα στο μήκος μιας παιδικής ανοιχτής παλάμης, μετά γκαζοτενεκές, φωτιά από κάτω και μέσα το κρεπ, μια παλιά μπεζ εύκαμπτη σόλα. Η άτιμη, όταν έλιωνε, γινόταν παχύρρευστη που δεν στέγνωνε με τίποτα. Βουτούσαμε τις βελόνες μέσα και μετά τις καρφώναμε μια μια στα αγκάθια του θάμνου. Το στηρίζαμε με πέτρες κι ένα κλουβί με γαρδέλι ή καναρίνι από κάτω και μετά κρυμμένοι περιμέναμε να πέσει στην παγίδα της κόλλας το υποψήφιο θύμα μας.

Μεγαλώνοντας, απαλλαχτήκαμε κάποια στιγμή απ' αυτή τη βαναυσότητα, μερικούς μας πήρε πολλά χρόνια.

Οι καλαμιές σ' αυτό το ρέμα ήταν πολύτιμες για τους χαρταετούς. Μόνοι μας τους φτιάχναμε. Λαδόκολλα, αλευρόκολλα για το σώμα και διπλωμένες λωρίδες από εφημερίδα για την ουρά. Τί πράγμα κι αυτό! Πόση περηφάνια όταν σηκωνόταν κι άλλη πόση ακόμα όταν του στέλναμε "τηλεγράφημα", ένα χαρτάκι με μια ευχή, με τρύπα στη μέση που ταξίδευε κατά μήκος του σπάγγου μέχρι να τον φτάσει, όταν ο σπάγγος είχε καλό "τράβο", όταν ήταν δηλαδή τεντωμένος. Νοιώθαμε αεροναυπηγοί κι αεροπόροι ταυτόχρονα, σπάνιο πράγμα στο σημερινό κόσμο της εξειδίκευσης και του καταμερισμού εργασίας.

Στην πάνω γέφυρα του ρέματος, δεν πατάγαμε, ήταν βλέπεις στη δικιά μας όχθη και το αστυνομικό τμήμα. Όχι που θα άφηναν τους πρόσφυγες "απροστάτευτους" κι ανεξέλεγκτους να αλωνίζουν. "Η ασφάλεια ήταν για τους πολιτικούς και στ' Αγρίνιο", μού 'λεγε η μάνα μου. Εκεί πήγαινε το φαγητό στον θείο μου, που ήταν στο αντάρτικο λοχαγός του ΕΛΑΣ. Η περιοχή μας χρησίμευε μόνο σαν πέρασμα για να κόβουμε δρόμο μέσα από το �έμα, για όσους καταφέραμε να μπούμε στο Γυμνάσιο του Αγρινίου. Άλλη χούντα εκεί.

Η κάτω γέφυρα ήταν μικρή και χαμηλή, πάνω στη γούβα, ανάμεσα στην κατηφόρα της δικής μας πλευράς και στην ανηφόρα προς το Αγρίνιο. Αυτός ο δρόμος, "Ν.Ιωνία" για τον ταχυδρόμο, για μας ήταν η "κατηφόρα" και η "ανηφόρα", βιωματικές ονομασίες σημαδεμένες μονοσήμαντα απ' την πορεία προς τα Αγρίνιο. Εκεί κάτω πηγαίναμε μόνο για κωλοφωτιές. Αυτή η γέφυρα παρέμεινε για πολλά χρόνια ο δικός μου κόμπος, το δικό μου "μετέωρο βήμα του πελαργού", ένα βήμα και ήμουν αλλού. Στο εν λόγω ρέμα, το ραντεβού που δίναμε στις όχθες του ήταν μόνο για πετροπόλεμο.

"Πάμε να πολεμήσουμε με τα αγρινιωτάκια" λέγαμε. Μια φορά, τους κυνηγήσαμε στη μεριά τους και στήθηκε πανηγύρι, γιατί το δικό μας επίπεδο ήταν χαμηλό ενώ το δικό τους ψηλό, έτσι ήταν το ρέμα. Λες και η φύση συνέδραμε σ' αυτή την άορατη ανισότητα

που μας όπλιζε το χέρι. Δεν αστειεύομαι. Σ' αυτή τη μάχη υπήρχαν και τόξα με βέλη που στην άκρη τους ήταν τσακισμένα καπάκια από κονσερβοκούτια. Παριστάναμε τους ινδιάνους βλέπεις. Αυτά συμβαίνουν ανάμεσα σε μικρά αρσενικά, γιατί για τα κορίτσια το ρέμα ήταν απαγορευμένη ζώνη. **Πώς λοιπόν να μην ζητήσει η πατριαρχική οικογένεια και η παιδεία της ένα μεγάλο ιστορικό συγνώμη απ' το γυναικείο φύλο;**

Αυτό το ρέμα είχε πολλές λιγαριές, ιδανικές για σφεντόνες, αλλά και για βίτσες στους δασκάλους, που τις πηγαίναμε ξεφλουδισμένες και καμένες για να αντέχουν. Ποιο τάχα σύνδρομο της Στοκχόλμης μας διακατείχε και τις προσφέραμε με τόση επιμέλεια προκειμένου να εφαρμόσουν την "παλιά παιδαγωγική" που περιέγραφε κι ο Καζαντζάκης δεκαετίες πριν από μας, πάνω στις παιδικές τεντωμένες και ανοιχτές μας παλάμες; "Δάσκαλε, μην το λυπάσαι" ήταν το απαραίτητο κερασάκι στην σωφρονιστική τούρτα.

Μπορεί σημείο συνάντησης στο ρέμα να μην υπήρχε με τα "αγρινιωτάκια", όμως ένα αόρατο νήμα μας ένωνε, κι αυτό δεν ήταν άλλο απ'τον Παναιτωλικό. Ήταν αυτός που έσπαγε τα σύνορα των παιδικών μας φιλονικιών. Κι όταν λέω "σύνορα" το εννοώ. Η ταβέρνα ανάμεσα στις πάνω γέφυρες των δύο ρεμάτων λεγόταν "Σύνορα", δίπλα ακριβώς το μοναδικό θερινό σινεμά λεγόταν "Ακροπόλ". Σ' αυτή την "άκρη της πόλης" γνώρισε μεγάλες δόξες ο Ξανθόπουλος, η Μάρθα Βούρτση, αλλά και η Χούλια Κότσιγιτ. Είπαμε προσφυγίτικα.

Τα αντίστοιχα ονόματα των σινεμά του Αγρινίου ήταν βουτηγμένα στις αφαιρέσεις: Ριάλτο, Ολύμπιον, Ελληνίς, Παλλάς, Άνεσις. Άστα να πάνε δηλαδή. Αντίθετα το Ακροπόλ και τα Σύνορα σηματοδοτούσαν τον κόσμο του αισθητού όπως λέει κι ένας καρδιακός μου φίλος. Είμασταν στα σύνορα και στην άκρη της πόλης, γιατί η πόλη σταμάταγε σε μας. Εμείς είμασταν η Ερυθραία και ο Αγ. Κωνσταντίνος, οι άλλοι.

Αρχές του '70 ξεκίνησαν τα μεγάλα έργα της Χούντας. Στο βοϊδολίβαδο ήρθε ο Παττακός με το μυστήρι για να εγκαινιάσει το

στάδιο (“κάθε πόλη και στάδιο, κάθε χωριό και γυμναστήριο”) και την τεχνική σχολή, την βοϊδοσχολή έλεγε περιφρονητικά η μάνα μου. Μας πήγαν με τα κεφάλια κουρεμένα με την “χοντρή” γιατί η “ψιλή” ήταν για σωφρονισμό και τιμωρία κι ας ήταν η διαφορά ένα χιλιοστό μαλλί. Γι’ αυτό στην μεταπολίτευση είχαμε τόσους “μαλλιάδες”.

Ήρθαν και στο πρώτο ρέμα. Στην αρχή τα φουρνέλα και ο εκβραχισμός. Το σχέδιο: τσιμεντένιος αύλακας κι από πάνω ασφαλτος. Δηλαδή υπόγειες υψηλές ταχύτητες των νερών με ασυγκράτητα φερτά υλικά στα ανάντι και φράξιμο στα κατάντι.

Σε δουλειά να βρισκόμαστε σε νέους κύκλους εργασίας. Το πνεύμα του καπιταλισμού. Τρέχαμε όλοι να δούμε πώς γίνονταν η ανατίναξη, μας άφηναν οι άτιμοι. Το θέαμα μας απόπλιζε και δεν μπορούσαμε να δούμε πως μαζί με τους βράχους τίναζαν και τα δικά μας βιώματα με ό,τι όμορφο κι άσχημο έκρυσαν μέσα τους, κόβοντας βίαια κάθε ίχνος συνέχειας, με αλλαγές και μεταμορφώσεις για τους επόμενους.

Θυμάμαι την τελευταία εικόνα αυτού του ρέματος. Ήταν χειμώνας και είχε κατεβασιά φουσκωμένη που ξήλωσε τα καλούπια. Όταν σταμάτησε η βροχή και κόπασαν τα νερά, ένα νεαρός απ’ τον συνοικισμό, παιδί της εκκλησίας, ανέβηκε πάνω σ’ ένα απ’ αυτά τα μεγάλα ξύλινα τελάρα, που χρησιμοποιούσαν για καλούπια, κωπηλατώντας το όρθιος και περήφανος. Ήταν η τελευταία πράξη αντίστασης του ρέματος πριν τον εγκιβωτισμό του, ήταν η τελευταία πράξη εκτροπής και οικειοποίησης που λέγαν οι Γάλλοι καταστασιακοί, από ένα παιδί που εκπροσωπούσε εκείνη την στιγμή ό,τι πηγαίο αποτυπώναμε στο ρέμα, πριν τη μαζική μας απόσυρση και ένταξη σε ό,τι το διαδέχθηκε.

Ο καιρός της τηλεόρασης ήταν ήδη εδώ. Το βίωμα και η αυτενέργεια έγιναν αναπαράσταση. Ξεκινούσε η εποχή της σύγχισης. Ο tempora, ο mores. Τα νέα χωροταξικά σχέδια βάδιζαν στη λογική των περιφράξεων καταλαμβάνοντας κάθε σπιθαμή πραγματικά ελεύθερου χώρου και μαζί τους ξύπνησαν και οι ιδιοκτήτες κι άρπαξαν την ευκαιρία. Μετά άλλες περιφράξεις, μ’

αυτές τις γαμημένες εξετάσεις εισαγωγής για το γυμνάσιο. Οι πιο πολλοί πήγαν να μάθουν “καμιά τέχνη”, εγώ σηματοφόρος βλέπεις, συνέχισα με τους λίγους όλες τις βαθμίδες, κουβαλώντας πάντα μέσα μου τη μοναξιά του βίαιου αποχωρισμού.

Μας αποδεκάτισαν και η Ερυθραία απέκτησε κανονικότητα.

Οι αλάνες έγιναν οικόπεδα χωρίς χώρο και χωρίς υποκείμενο να τις διεκδικήσει. Η “αλητεία” της παιδικότητας κατασυκοφαντήθηκε για να καταντήσσει σήμερα παιδότοπος οργανωμένης επανάληψης με μια διαρκή αγωνία μην τυχόν και γρατσουνιστεί το παιδί. “Κάτω απ το πλακόστρωτο, υπάρχει η παραλία” έλεγαν οι εξεγερμένοι στον Μάη του ‘68. Κάτω απ’ τα τσιμέντα και τις περιφράξεις υπάρχουν οι φωνές μας λέω εγώ, κάθε φορά που τα διαβαίνω.

Τα ρέματα ήταν τόπος φυγής και πρακτικού αυτοσχεδιασμού, ήταν το καταφύγιο της ελευθερίας μας. Ήταν συνάμα το αυλάκωμα των νερών στην πλάτη της γης για εκατοντάδες και χιλιάδες χρόνια. Στο όνομα της ανάπτυξης και της τάξης, αυτά πάνε μαζί μην το ξεχνάμε όπως μαρτυρεί σήμερα και η Χαλκιδική με την εξόρυξη, τα αναθεμάτισαν. Ακόμα ηχεί στ’ αυτιά μου εκείνη η τρομερή παρατήρηση: “πάλι στο ρέμα ήσουν”; Μέσα μου πάλευαν εκείνη τη στιγμή οι νεράιδες με τις κακές μάγισσες.

Το πρόσταγμα της ανάπτυξης έδωσε δουλείες και μεροκάματα, τα κονόμησαν οι εργολάβοι, το κράτος και τα μαγαζιά με τα τραπεζοκαθίσματα, αλλά η τραγωδία της Μάνδρας και κάθε Μάνδρας θέλει μιάν απάντηση. Εδώ είναι τα ρέματα δεν είναι παίξε γελασε για να παραφράσω τον Σαββόπουλο. Ο καπιταλισμός “λύνει” τα προβλήματα που δημιουργεί, χωρίς να τα θέτει. Τα νερά έχουν μνήμη και θα περάσουν όταν χρειαστεί από εκεί που ξέρουν και τότε αλίμονο στην πρόοδο και στους προοδευτικούς της ανάπτυξης. Αυτή τη μνήμη επικαλούμαι χωρίς ρομαντισμούς και κενές νοσταλγίες. Μιλάω για τα νέα ρέματα που θα στεγαστεί ξανά ή “βρωμιά” και η φασαρία της ελευθερίας στον δημόσιο χώρο, ενάντια στον υγιεινισμό και τη σιωπή που επιβάλλει η κανονικότητα της κυριαρχίας.

Τότε ίσως ξανά εμφανιστεί κάτω από τα σπασμένα τσιμέντα της ανάπτυξης εκείνο το παιδί που καβάλησε το τεράστιο τελάρο και κωπηλατούσε χωρίς να φοβηθεί τον ρου της ελευθερίας των νερών. Τότε ίσως ξαναακουστούν εκείνες οι φωνές, ώριμες πια και απαλλαγμένες από την παιδική κακία.

Στον φίλο μου Ν.